

Nebud'te se ze sna. Sněte dál.

Co se vám vybaví, když se řekne “hora”? Kopec, skála, Himálaj nebo snad hora Zkrocená (ikonický snímek Anga Leehe z roku 2005)? Inscenace *HORA* a choreografie Ohada Naharina nemá ale (podobně jako u většiny kusů Batcheva Dance Company) jeden výklad, správný interpretační směr, vysvětlení nebo návod k pochopení. Baletní soubor Národního divadla Moravskoslezského nahlédl do tajů *HORY* v české premiéře choreografie v březnu 2023.

<https://www.tanecnizona.cz/recenze/2023/nebudte-se-ze-sna-snete-dal/>

Na začátku jsem zmínila horu, jako český výraz pro přírodní vyvýšeninu, chcete-li kopec. Hora ale stejně tak může znamenat tradiční folklórní tanec na Balkáně i španělský či portugalský výraz pro hodinu (časový údaj). Právě mnohvrstevnatost a mnohovýznamovost jsou klíčem k mému čtení Naharinovy choreografie. Pestrost významů, pohybů, hudebních forem i jejich potenciál se nekonečně měnit, inspirovat a reorganizovat – to je fascinující. Stejně tak jako diverzita, která je esencí přírody samotné i lidského těla a jeho možností.

Nedávno mi někdo z mých přátel říkal, že ho prý zelená uklidňuje. Mě nabíjí, provokuje a ponouká k “nepleše”. Nechť je tedy neplecha zahájena. Usedám a ocitám se v hráškově zeleném lese. V kouzelné krajině, v níž očekávám královnu víl, zamilované páry, královskou svatbu, skupinku řemeslníků i záškodníka, který všechno poplete... Povědomé? Shakespeare. Je aktuální, stejně tak jako klasická hudba, z níž choreografie čerpá. Jen s tím rozdílem, že se nejedná o známou erotickou féerii. Magický opar i pocit, že sním ale zůstává.

Naharinovy choreografie jsou synonymem pro simultaneitu akcí, proud změn, flow, souhru, nekonečno a plynutí. Tanečníci bedlivě poslouchají jeden druhého a jsou organismem připomínajícím měňavku pod mikroskopem. Inscenace skladbou připomíná typ filmů *Hodiny* (režie: Stephen Daldry 2002), složených z paralelních příběhů. Na první pohled se jednotlivé charaktery neznají, jejich životy jsou nicméně přesto paprskovitě propojeny. Přesně takto funguje vyprávění jednotlivců, párů i skupin v choreografii. Spolupracují, jsou jako jedno tělo, zároveň odlišní, ambivalentní, prolínají se, pozorují se zpovzdálí.

Pozoruju měkká těla, která připomínají srnky v lese. A já se, stejně jako v případě ostravského nastudování *HORY*, jen dívám na jejich sebevědomý pohyb tajemným lesem, v němž se dobrovolně na hodinku ztrácím a sleduji, kam mě tyhle bytosti ještě vezmou. Zdá se totiž, že fyzické hranice jsou jim cizí. Jsou zároveň maximálně citliví, ale také přímočaří, expresivní i vtipní. Nebojí se pádu ani skutečného tělesného kolapsu.

“Není nutné vytvářet něco nového, ale odhalit skryté cennosti, které máme uvnitř.”

Ohad Naharin

Balet Národního divadla Moravskoslezského — O. Naharin: *Hora* (foto: Serghei Gherciu)

Vytvořit něco zcela nového se zdá být v současnosti nemožným úkolem. A Naharin sám možná takovou ambici ani nemá. A nijak se za to (v tom nejlepší smyslu) nestydí. Odhaluje, přetváří a využívá to, co dávno známe. Ať už se jedná o pohyb, který jsme automaticky a beze studu dělali jako děti nebo o využití notoricky známých melodií, jejichž transformaci bez okolků zapojuje do hry. *Hora* čerpá energii mimo jiné i z remixu klasických skladeb. Přesně těch, ze kterých v minulosti čerpal ve své tvorbě japonský umělec a hudebník **Isao Tomita**, na jehož tvorbě choreografii už v roce 2009 Naharin s **Batcheva Dance Company** postavil. Vedle **Straussov** symfonické básně *Tak pravil Zaratusthra* klade **Wagnerovu Valkýru**, *Star Wars* **Johna Williamse** nebo *Preludium k Faunovu odpolední*

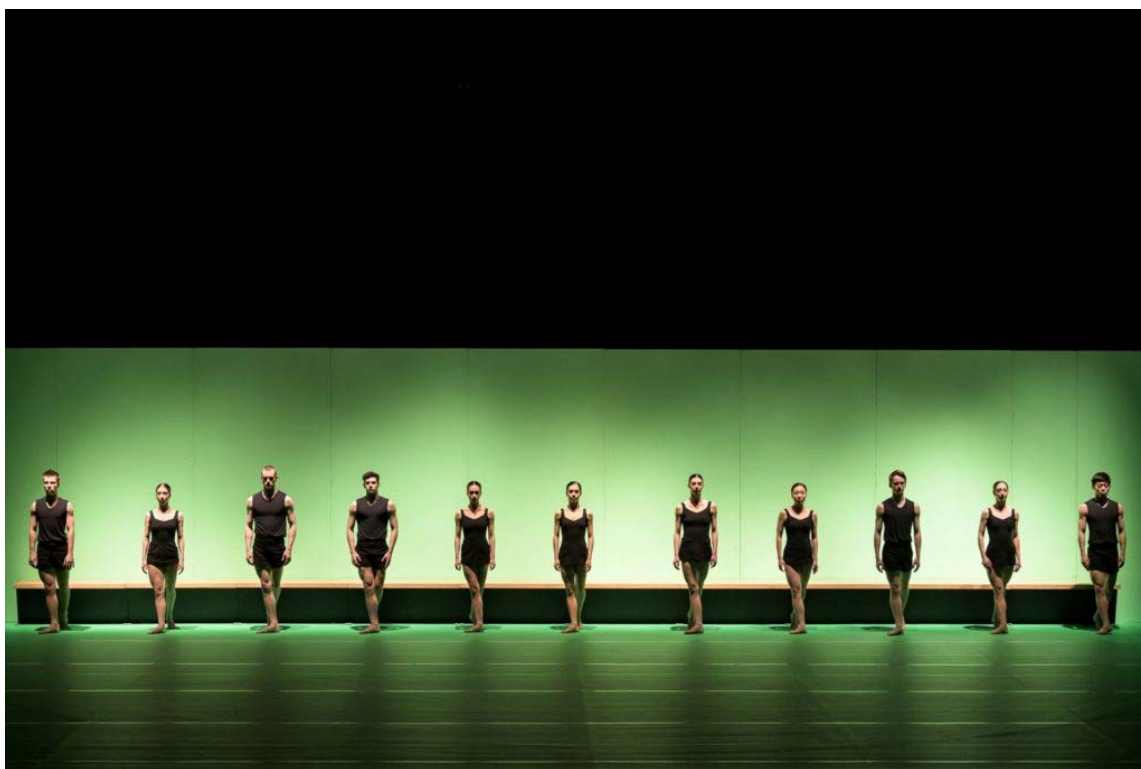
Clauda Debussyho. Využívá je přiznaně, s pokorou, ale také humorem sobě vlastním, což se projevuje například v již zmíněném remixu nebo kombinací vážné hudby a repetitivního či zdánlivě nekoordinovaného pohybu. Podstatou je kontrast a odvaha využít či transformovat klasiku. Nikoliv ji slepě umístit na piedestal a bát se zasáhnout. Ať už se bavíme o pohybovém slovníku nebo hudebních motivech Naharin není z těch kteří by apriori něco nebo někoho uznávali. Hravost, pochybnost, narušení řádu a zkoumání možností toho, co už známe vnímám jako vodítko k pochopení jeho tvorby.

A teď mě bavte. Nenene, bav se sám a hledej.

Způsob, kterým Naharin vypráví není nikdy explicitní, neudává jeden daný směr, kterého se při výkladu či pochopení choreografie musí divák držet. Podle jeho vlastních slov věci ani události skoro nikdy nemají jen jeden důvod.

A i když se může zdát, že tanec je jako druh umění uzavřený do sebe, přikláním se čím dál víc k názoru, že není. Čím méně se toho děje navenek, tím více se toho děje uvnitř. Jak lákavé, alespoň pokud máte duši objevitele a průzkumníka. Všichni máme rádi tajemství a já, speciálně v případě tance, mívám pocit, jako bych byla jedinečným divákem, vedoucím spiklenecký dialog s dílem i jeho autorem.

A proto – kdo by nechtěl vést dialog s Ohadem Naharinem? Já rozhodně ano.

Balet Národního divadla Moravskoslezského — O. Naharin: Hora (foto: Serghei Gherciu)

Národní divadlo Moravskoslezské Ostrava

HORA

Choreografie: Ohad Naharin

Hudební aranžmá: Isao Tomita

Kostýmy: Eri Nakamura

Nastudování: Matan David: Hani Sirkis

Repetitor: Nataša Novotná

Premiéra 16. března 2023.

Psáno z reprízy 14. dubna 2023.

Publikováno 8. 6. 2023

V rubrikách [Recenze](#)

Od Veronika Hrabalová

Absolvovala divadelní vědu na Filozofické fakultě MUNI. Léta byla členkou divadla BLIC a později Kočovné filosofické divadelní společnosti. Aktivně se účastní divadelních, pohybových a tanečních festivalů (OST-RA-VAR, Teatrum Kuks, Korespondance, Tanec Praha, Bazaar aj.). Prošla seminářem bollywoodského a indického tance Venduly Uhýrkové, pohybovým seminářem Martina Packa, Taneční dílnou Michala Záhory, workshopem Moje tělo s Martinem Talagou a jeho projektem SOMA a neustále se snaží zdokonalovat na contemporary dance classes Dagmar Voudouragkaki.